

СЕКЦІЯ 4. ТЕОРІЯ ПІЗНАННЯ ТА ФІЛОСОФІЯ СВІДОМОСТІ: АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДНИЦЬКІ ТЕНДЕНЦІЇ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-381-4-11>

ФІЛОСОФІЯ ЦИФРОВОЇ СВІДОМОСТІ ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ НОВИХ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Воронкова В. Г.

*доктор філософських наук, професор,
завідувачка кафедри управління та адміністрування*

Нікітенко В. О.

*доктор філософських наук, професор,
професор кафедри управління та адміністрування
Інженерного навчально-наукового інституту імені Ю. М. Потебні
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Філософія цифрової свідомості людини досліджує фундаментальні питання та концепції, пов'язані з впливом цифрових технологій на індивідуальну та колективну свідомість та її взаємодії зі світом. Нові дослідницькі тенденції включають в себе наступні аспекти: 1. Трансформація ідентичності включає дослідження впливу цифрових технологій на формування свідомості особистості, вираження індивідуальної та колективної ідентичності. Це охоплює такі аспекти, як онлайн-ідентифікація, культурні зміни у відчутті себе та відношення до інших через соціальні медіа та інші цифрові платформи. 2. Етика та цифрові цінності включає розгляд етичних проблем, пов'язаних з використанням цифрових технологій, таких як приватність даних, справедливість алгоритмів, кібербезпека; аналіз формування нових цифрових цінностей і моральних стандартів. 3. Цифрова культура та медіапедагогіка включає вивчення взаємодії між цифровими технологіями та культурою, включаючи розвиток нових форм медіапедагогіки для розуміння та адаптації до цифрового середовища. 4. Філософія і штучний інтелект включає рефлексію над етичними та філософськими аспектами розвитку штучного інтелекту, включаючи питання відповідальності та моральних аспектів створення та використання

автономних систем. 5. Цифрова демократія та активізм включає вивчення впливу цифрових технологій на політичну участь та громадянське суспільство, роль цифрових медіа у формуванні та мобілізації громадянської свідомості. Ці тенденції відображають розширення сфери досліджень у філософії цифрової свідомості, враховуючи постійні зміни технологій та їх вплив на суспільство та людину. Цифрова свідомість людини – це концепція, яка відображає взаємодію особистості з цифровими технологіями, інформацією та культурою в цифровому світі. Основна ідея філософії цифрової свідомості людини полягає в тому, що цифрові технології та середовище Інтернету впливають на розвиток та вираження індивідуальної свідомості. Людина в епоху цифрових технологій має можливість спілкуватися, споживати контент, навчатися та працювати через Інтернет, що розширює можливості людини у плані доступу до інформації та комунікації. Однак це створює і нові виклики та ризики, такі як проблеми приватності, залежність від технологій, маніпуляція інформацією. Цифрова свідомість особистості охоплює такі аспекти: 1. Цифрова грамотність, в основі якої здатність ефективно використовувати цифрові технології, розуміти їх функціональні можливості. 2. Самосвідомість у цифровому просторі, що включає розуміння впливу цифрового середовища на думки, почуття та поведінку людини. 3. Критичне мислення, в основі якого здатність аналізувати та оцінювати інформацію, яка представлена в цифровому середовищі, зокрема, відрізняти факти від міфів та розуміти контекст. 4. Цифровий етикет, що включає знання правил та норм поведінки у цифровому середовищі, таких як захист приватності та інші. 5. Цифрова безпека, націлена на розуміння загроз та заходів захисту в цифровому середовищі, таких як віруси, хакерство, фішинг тощо. Розвиток цифрової свідомості стає все більш важливим у сучасному світі, де технології стають все більш інтегральною частиною повсякденного життя людини. Філософія цифрової свідомості людини включає нові дослідницькі тенденції: 1. Техноетика, яка вивчає етичні аспекти використання технологій, включаючи цифрові, розглядає, як технології впливають на моральні цінності, поведінку а суспільство, пропонує етичні принципи для їх використання. 2. Кіберфілософія, яка вивчає філософські аспекти цифрового середовища, такі як взаємодія між людьми та технологіями, розуміння віртуальності та реальності, питання формування свідомості у цифровому просторі. 3. Трансгуманізм, який розглядає можливості підвищення людських можливостей за допомогою технологій, включаючи цифрові, досліджує питання імплантації технологій, вивчення штучного інтелекту та інших аспектів еволюції людини у цифровому віці. 4. Філософія медіа, яка досліджує вплив медіа, у тому числі

й цифрових, на суспільство, культуру та індивідуальну свідомість, аналізує відображення реальності у медійних форматах та їх вплив на сприйняття світу. 5. Соціальна конструкція технологій, яка вивчає, як технології формуються у контексті соціальних процесів і культурних практик, а також як вони взаємодіють зі суспільством та індивідами, включаючи їхні впливи на формування цифрової свідомості. Ці концепції сприяють більш глибокому розумінню та аналізу взаємодії між людиною та цифровим середовищем, розкривають різноманітні аспекти цієї складної та динамічної проблематики. У контексті філософії цифрової свідомості людини цифрова поінформованість є найважливішою навичкою особистості в суспільстві, що постійно змінюється. Це дозволяє особистості використовувати нові технології усвідомлено, безпечно та етично. Розвиваючи цифрову обізнаність, людина може мудро орієнтуватися у цифровому світі, використовувати можливості, які він пропонує, уникати потенційних пасток. Інвестиції у цифрові навички – це побудова більш відповідального та збалансованого цифрового суспільства. Мінливий і дематеріалізований, віртуальний цифровий об'єкт ніколи не перестає взаємодіяти з почуттями чи свідомістю людини у багатьох відносинах: чи то об'єкт чуттєвого сприйняття (наприклад, у віртуальній реальності) або соціального сприйняття (взаємодії людини у цьому світі), свідомість підтримує відносини з віртуальним чи реальним об'єктом. Фактично віртуальний об'єкт служить як поліпшеному пізнанню світу, прагне до кращого розуміння того, що оточує свідомість, так і розуміння спотвореної (ілюзорної) реальності, яка віддаляє свідомість від об'єктивної реальності. Таким чином, свідомість розривається між двома протилежними явищами і в цій конфігурації людина повинна шукати спосіб ідентифікувати як реальний, так і віртуальний об'єкт за межами, використовуючи способи прочитань цієї реальності. Цифровий віртуальний об'єкт породжує складні відносини між свідомістю і реальністю, що породжують різноманітні проблеми, включаючи проблеми цифрового рабства чи цифрової нерівності. У цифровому суспільстві, яке стає все більш взаємопов'язаним, цифрова поінформованість стає важливою концепцією філософії цифрової свідомості. Це здатність людини розуміти, оцінювати та усвідомлено керувати використанням цифрових технологій. Цифрова обізнаність охоплює широкий спектр навичок: від онлайн-безпеки до управління інформацією та цифрової етики. Цифровий ландшафт постійно розвивається, щодня з'являються нові технології, програми та платформи. Поінформованість про цифрові технології дозволяє людині адаптуватися до цих змін і залишатися в курсі останніх тенденцій та кращих практик. Це передбачає прояв допитливості, регулярне навчання та усвідомлення

ризиків та можливостей, пов'язаних з використанням цифрових технологій, знання нових тенденцій. Свідомість цифрової людини у цифровій реальності виявляється та розвивається за допомогою різноманітних механізмів та процесів, які стають доступними завдяки цифровим технологіям. Філософія цифрової свідомості людини окреслює основні способи, якими людина пізнає світ у цифровому середовищі: 1. Цифрові технології надають необмежений доступ до величезного обсягу інформації, тому людина може використовувати Інтернет для пошуку даних, новин, наукових досліджень, відео, книг тощо, що допомагає розширити знання розуміння світу. 2. Цифрові платформи соціальних мереж дозволяють людям спілкуватися, обмінюватися ідеями, думками та досвідом, будувати віртуальні спільноти, що дозволяє сприймати різні точки зору та отримувати інформацію від різних людей з різних куточків світу. 3. Технології віртуальної та доповненої реальності надають можливість іммерсивного досвіду, де людина може взаємодіяти з віртуальним середовищем, використовувати цей досвід для навчання, розваг, реалізації ідеї про світ у формі віртуальних симуляцій. 4. За допомогою цифрових інструментів аналізу даних та візуалізації людина може більш ефективно розуміти складні взаємозв'язки та патерни інформації, що дозволяють розширити розуміння світу на основі об'єктивних даних. 5. Відеоігри та інші цифрові форми розваг дозволяють людині досліджувати віртуальні світи, вирішувати завдання та взаємодіяти з ними, що може сприяти розвитку креативності, стратегічного, цифрового, філософського мислення та сприйняття простору. Таким чином, філософія цифрової свідомості людини проявляється в активізації нових дослідницьких тенденцій: 1. Цифрові технології розширюють можливості свідомості людини та її взаємодії зі світом, дозволяючи отримати доступ до різноманітної інформації, відчуті нові форми досвіду та спілкування, аналізувати та розуміти світ на новому рівні, включаючи Інтернет, бази даних, електронні книги та інше. 2. Цифрові технології дозволяють вивчати нові теми, розширювати свої знання та розуміння про світ, створювати інтерактивні візуальні інтерфейси, які допомагають людям краще розуміти складні концепції та взаємозв'язки. Це може включати в себе віртуальні моделі, інтерактивні візуалізації даних та інші форми представлення інформації. 3. Соціальні мережі та інші цифрові платформи дозволяють людям спілкуватися, обмінюватися думками, ідеями та досвідом, будуючи віртуальні спільноти навколо різних інтересів та цінностей. 4. Цифрові технології надають доступ до онлайн-курсів, навчальних відеороликів, електронних книг та інших ресурсів для навчання та саморозвитку. Цифрові технології розширюють можливості цифрової свідомості

людини, допомагаючи краще розуміти світ, взаємодіяти з ним та розвиватися як особистості [1].

Література:

1. Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика : монографія. Львів-Торунь : Liha-Pres, 2022. 460 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-381-4-12>

ЦІННІСНО-СВІТОГЛЯДНИЙ АСПЕКТ КАРТ ТАРО В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ

Железняк Д. С.

студентка I курсу магістратури

*Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Нині Таро переживає справжній бум популярності в соціальних мережах. Одні вірять у їхню здатність передбачити майбутнє або розкрити думки інших, інші ж ставляться до них з іронією. Під хвилею популярності та не завжди коректного використання, багато людей забувають про справжню суть та ідею Таро, перетворюючи їх на розвагу або інструмент для заробітку в TikTok. Це, своєю чергою, формує негативний стереотип, адже тепер Таро часто асоціюється з шарлатанством. У цій статті ми прагнемо розкрити Таро з різних сторін та дослідити їхню філософську глибину, виходячи за межі ворожіння та трендів.

Історія походження таро має безліч версій. Історики схиляються до того, що наприкінці 14 століття мандрівники та купці з Близького Сходу привезли до Європи гральні карти, які стали популярною розвагою серед усіх верств населення. Ці ранні карти, ймовірно, походять від карт мамелюків, які використовувалися в Єгипті та Сирії. З часом європейці почали адаптувати та модифікувати ці карти, а однією з ключових змін стало додавання козирів. В Італії 15 століття козирі еволюціонували в те, що зараз відомо як Старші Аркани Таро [3]. Ці 22 карти відрізнялися від звичайних гральних карт своїми складними зображеннями та символікою, часто черпаючи натхнення